

**SEKS TING
DER VIL HJÆLPE
DIT BARN**

Vågn op!

Vol. 100, No. 2 2019 DANISH

Oplag: 78.282.000

Udgives på 211 SPROG

Awake! (ISSN 0005-237X)

July/August 2019

Vågn op! (ISSN 0902-5731)

udgives på dansk af Jehovas Vidner.

Ansvarshavende: Erik Jørgensen.

© 2019 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Printed in Germany.

© Druck und Verlag: Wachturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft, Selters/Ts.,

V. i. S. d. P. Manfred Steffensdorfer, Selters/Ts.

For DANMARK, FÆRØERNE,
GRØNLAND, ISLAND, NORGE
og SVERIGE:

Jehovas Vidner
Stenhusvej 28
4300 Holbæk
Danmark

En komplet liste over adresser
i hele verden findes på
www.jw.org/da/kontakt.

INTRODUKTION

Seks ting der vil hjælpe dit barn

Hvordan kunne du tænke dig at din søn
eller datter bliver som voksen?

- Disciplineret
- Ydmyg
- Modstandsdygtig
- Ansvarsbevidst
- Moden
- Ærlig

Børn udvikler ikke de egenskaber af sig selv
– de har brug for din hjælp.

Det her blad kommer ind på seks vigtige ting
du må lære dine børn, og som vil hjælpe dem
i deres liv som voksne.

Vil du gerne vide mere,
eller kunne du tænke dig
et gratis bibelkursus?

Gå ind på jw.org

eller skriv til ovenstående
adresse.

Seks ting der vil hjælpe dit barn

NUMMER 1: Fordelene ved selvdisciplin

NUMMER 2: Lær dit barn ydmyghed

NUMMER 3: Hvordan man bliver modstandsdygtig

NUMMER 4: Hjælp dit barn til at blive
ansvarsbevidst

NUMMER 5: Værdien af voksnes råd og vejledning

NUMMER 6: Behovet for moralske retningslinjer

NUMMER 1

FORDELENE VED SELVDISCIPLIN

HVAD ER SELVDISCIPLIN?

Selvdisciplin indebærer evnen til at

- udskyde en belønning
- styre impulser
- få nødvendige opgaver gjort
- sætte andres behov før sine egne

HVORFOR ER DET VIGTIGT MED SELVDISCIPLIN?

Børn med selvdisciplin vil være i stand til at sige nej til noget forkert selvom det måske er noget de har lyst til. Derimod vil børn der mangler selvdisciplin, have større sandsynlighed for at vokse op og

- blive aggressive
- få en depression
- blive rygere, alkoholikere eller stofmisbrugere
- få dårlige spisevaner

En undersøgelse har vist at børn med selvdisciplin er mindre tilbøjelige til senere i livet at få helbredsproblemer, økonomiske vanskeligheder eller at komme på kant med loven. Undersøgelsen fik professor Angela Duckworth fra University of Pennsylvania til at konkludere: "Der er ikke noget der hedder 'for meget selvdisciplin'."

HVORDAN MAN LÆRER SIT BARN SELVDISCIPLIN

Sig nej, og stå ved det.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Lad blot jeres 'ja' betyde ja og jeres 'nej' betyde nej." – Matthæus 5:37.

Små børn afprøver nogle gange deres forældres beslutsomhed ved at få et hysterisk anfald, måske mens der er andre til stede. Hvis man som foræl-

START NU

Hvis du siger nej til dit barn nu, hjælper du ham til at sige nej til sig selv senere i livet – for eksempel hvis han fristes til at tage stoffer eller gøre andre skadelige ting

der giver efter, lærer barnet at hysteriske anfald er en nem måde at få sin vilje på.

Hvis forældrene derimod siger nej og står ved det, lærer barnet en vigtig sandhed – *at vi ikke altid kan få det vi gerne vil have.* "Ironisk nok lader det til at folk der lærer denne lektie, er de mest tilfredse," skriver psykolog David Walsh. "Vi gør ikke vores børn nogen tjeneste hvis vi lærer dem at verden altid vil servere alt hvad de ønsker sig, på et sølvfad."*

Hvis du siger nej til dit barn nu, hjælper du ham til at sige nej til sig selv senere i livet – for eksempel

* Fra bogen *No: Why Kids – of All Ages – Need to Hear It and Ways Parents Can Say It.*

hvis han fristes til at tage stoffer, have sex før ægteskabet eller andre skadelige ting.

Hjælp dit barn til at tænke i konsekvenser.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Hvad et menneske sår, skal det også høste." – Galaterne 6:7.

Dit barn må lære at alt hvad man gør, har konsekvenser – enten positive eller negative – og at mangel på selvdisciplin derfor vil medføre dårlige resultater. Hvis din søn for eksempel let bliver hidsig eller utålmodig, vil folk sikkert forsøge at undgå ham. Men hvis han arbejder på at få kontrol over sit temperament eller at vente tålmodigt uden at afbryde, vil folk bedre kunne lide ham. Hjælp dit barn til at forstå at det vil gå en bedre når man har selvkontrol.

Lær dit barn at prioritere.

PRINCIP FRA BIBELEN: "[Gør] jer klart hvilke ting der er de vigtigste." – Filipperne 1:10.

Selvdisciplin handler ikke bare om at lade være med at gøre noget der er forkert, men også om at få gjort det der er nødvendigt, selvom det måske ikke er særligt spændende eller sjovt. Dit barn må lære at prioritere de vigtigste ting først, for eksempel at man skal lave lektier før man leger.

Vær en god rollemodel.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Jeg har ... givet jer et forbillede for at I også skal gøre som jeg har gjort for jer." – Johannes 13:15.

Dit barn lægger mærke til hvordan du reagerer i frustrerende situationer. Lad dit barn se at det går godt hvis man har selvkontrol. Hvis dit barn for eksempel gør noget han ikke må, bliver du så ophidset, eller bevarer du roen?

Er jeg et godt eksempel?

- Ser mit barn at jeg kan klare frustrerende situationer uden at blive ophidset?
- Har jeg forklaret mit barn hvorfor jeg forsøger at bevare roen når der opstår et problem?
- Hvordan vil mit barn beskrive mig – som en der er styret af impulser og let bliver vred, eller som en der har selvdisciplin?

Hvordan vi greb det an

"Det var okay at vores datter blev frustreret eller vred, men det var ikke okay at hun lod sine følelser gå ud over andre. Hvis hun ikke kunne styre sit temperament, skulle hun være alene indtil hun var faldet ned."
– Theresa.

"Min kone og jeg havde som mål altid at fortælle vores børn når de gjorde os stolte. Vi roste dem når de ikke lod problemer slå dem ud, og når de holdt hovedet koldt og viste selvdisciplin." – Wayne.

NUMMER 2

LÆR DIT BARN YDMYGHED

HVAD ER YDMYGHED?

Mennesker der er ydmyge, viser respekt for andre. De opfører sig ikke arrogant og forventer ikke særbehandling. En ydmyg person er derimod oprigtigt interesseret i andre og villig til at lære af dem.

Nogle betragter det at være ydmyg som en svaghed. Men i virkeligheden er det en styrke, for det hjælper en til at erkende sine fejl og begrænsninger.

HVORFOR ER DET VIGTIGT MED YDMYGHED?

- **Ydmyghed styrker forholdet til andre.** “Ydmyge mennesker er generelt bedre til at skabe relationer,” står der i bogen *The Narcissism Epidemic*. Den forklarer at nogle der er ydmyge, har “lettere ved at omgås andre”.
- **Ydmyghed vil hjælpe dit barn i fremtiden.** At lære ydmyghed vil hjælpe dit barn både nu og senere i livet, for eksempel når han eller hun skal søge arbejde. “Et ungt menneske der har overdrevet meget selvtillid og slet ikke kan se sine egne fejl, vil højst sandsynligt ikke give et særligt godt indtryk til en jobsamtale,” skriver læge og psykolog Leonard Sax. “Men når et ungt menneske er oprigtigt interesseret i at høre hvad arbejdsgiveren har at sige, har hun meget bedre chancer for at få jobbet.”*

HVORDAN MAN LÆRER SIT BARN YDMYGHED

Hjælp dit barn til at have et ligevægtigt syn på sig selv.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Hvis en mener at han er noget, selvom han ikke er noget, bedrager han sig selv.” – Galaterne 6:3.

* Fra bogen *The Collapse of Parenting*.

START NU

Et barn der lærer at hjælpe til derhjemme, vil have større sandsynlighed for at komme godt ud af det med andre som voksen

- **Undgå urealistiske flokler.** Udtalelser som “Alle dine drømme kan gå i opfyldelse” og “Du kan blive lige det du gerne vil” lyder måske inspirerende, men det er sjældent det hænger sådan sammen i det virkelige liv. Dine børn vil sandsynligvis klare sig bedre hvis de har realistiske mål og gør en indsats for at nå dem.
- **Ros dit barn for noget konkret.** Hvis ros ikke knyttes til konkrete handlinger, men man bare smider om sig med kommentarer som “Du er så fantastisk”, hjælper man ikke sit barn til at være ydmyg. Sørg for at være specifik.
- **Sæt grænser for dit barns brug af sociale medier.** På de sociale medier kan man let blive selvoptaget fordi det her er helt normalt at for-

tælle hvor god man er, og hvor meget man har udrettet – det stik modsatte af at være ydmyg.

- **Lær dit barn at sige undskyld.** Børn der er gode til at sige undskyld, vil have lettere ved hurtigt at indrømme og erkende deres fejl.

Hjælp dit barn til at være taknemmelig.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Vis at I er taknemmelige.”

– Kolossenserne 3:15.

- **Værdsæt naturen.** Børn må lære at sætte pris på naturen og forstå at vi er afhængige af den for at kunne overleve. Vi har brug for ilt for at kunne trække vejret, og vi er nødt til at have vand at drikke og mad at spise. Du kan nævne sådan nogle ting for at give dit barn større taknemmelighed og ærefrygt for alt det der er skabt.
- **Værdsæt andre.** Mind dit barn om at alle på et eller andet område er bedre end ham, og at han i stedet for at blive misundelig på andre kan lære noget af dem.
- **Sig tak.** Lær dit barn at sige tak, ikke overfladisk men fra hjertet. En taknemmelig indstilling er blevet omtalt som en byggesten til ydmyghed.

Lær dit barn at det er vigtigt at gøre noget for andre.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Vær ydmyge og betragt andre som nogle der betyder mere end jer selv. Vær ikke kun optaget af det der gavner jer selv, men tænk også på det der gavner andre.” – Filipperne 2:3, 4.

- **Giv dit barn opgaver derhjemme.** Hvis du fritager dit barn for huslige pligter, kunne du give ham det indtryk at han er for vigtig til den slags opgaver. Før man kan lege, skal man klare sine pligter. Fortæl at andre bliver glade og får større respekt for en når man hjælper til derhjemme.
- **Forklar hvorfor det er godt at hjælpe andre.** Når man gør noget for andre, hjælper det en selv til at vokse og blive mere moden. Derfor vil det være godt at du hjælper dit barn til at lægge mærke til hvem der har et behov, og snakker med ham om hvad han kan gøre for dem. Husk at rose og støtte dit barn når han gør noget for andre.

Er jeg et godt eksempel?

- Viser jeg mine børn at jeg også nogle gange har brug for andres hjælp?
- Taler jeg positivt og respektfuldt om andre, eller nedgør jeg dem?
- Kan mine børn se at jeg gerne vil gøre noget for andre?

Hvordan vi greb det an

“Vores datter fortalte os om en klassekammerat der, som hun sagde, var ond, og som ingen kunne lide. Jeg sagde til hende at hun skulle tænke over hvordan pigen måske havde det derhjemme. Det er jo ikke alle familier der fungerer lige godt. Det hjalp vores datter til at forstå at hun ikke er bedre end andre. Måske har hun bare bedre omstændigheder.”

– Karen.

“Vi opfordrer vores døtre til at glæde sig over det de lærer i skolen, gøre deres bedste og ikke sammenligne sig med andre. De skal vide at vi heller ikke sammenligner dem med nogen.” – Marianna.

NUMMER 3

HVORDAN MAN BLIVER MODSTANDSDYGTIG

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE MODSTANDSDYGTIG?

En modstandsdygtig person lader sig ikke slå ud af problemer og skuffelser. Det er et karaktertræk man får gennem erfaring. Ligesom man ikke kan lære at gå uden at falde en gang imellem, vil man heller ikke kunne klare sig godt i livet uden en gang imellem at møde modgang.

HVORFOR ER DET VIGTIGT AT VÆRE MODSTANDSDYGTIG?

Nogle børn mister modet når de begår fejl, møder modgang eller får kritik. Andre giver helt op. Men der er noget grundlæggende som børn er nødt til at forstå:

- Det kan ikke undgås at man indimellem begår fejl. – Jakob 3:2.
- Alle vil på et eller andet tidspunkt møde modgang. – Prædikerens 9:11.
- Hvis man vil forbedre sig, må man kunne tage imod kritik. – Ordsprogene 9:9.

Et barn der er modstandsdygtigt, vil bedre kunne tackle de udfordringer der kommer i livet.

HVORDAN MAN LÆRER SIT BARN AT VÆRE MODSTANDSDYGTIGT

Når tingene ikke lykkes for dit barn.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Den retfærdige kan falde syv gange og kommer alligevel op igen." – Ordsprogene 24:16.

Hjælp dit barn til at se tingene i det rette perspektiv. Hvordan reagerer han for eksempel hvis han får en dårlig karakter i en prøve? Giver han bare op og siger "Hvorfor kan jeg aldrig gøre noget rigtigt?"

START NU

Et barn der er ikke lader sig slå ud af problemer og skuffelser, har nemmere ved at lære noget nyt og blive dygtig til det

Dit barn kan blive mere robust hvis du hjælper ham til at fokusere på hvad han kan gøre bedre næste gang. På den måde kan han lære hvordan han tackler et problem i stedet for at lade problemet tackle ham.

Modstå fristelsen til at løse dit barns problem. Hjælp ham i stedet til selv at finde en løsning. Du kunne for eksempel spørge: "Hvad kan du gøre for bedre at forstå det emne du har svært ved?"

Når dit barn møder modgang.

PRINCIP FRA BIBELEN: "I ved ... ikke hvordan jeres liv vil være i morgen." – Jakob 4:14.

Livet er uforudsigeligt. En der har mange penge i dag, er måske fattig i morgen, og en der er

sund og rask i dag, er måske syg i morgen. “Det er ikke altid de hurtige der vinder løbet, eller de stærke der vinder kampen,” siger Bibelen og forklarer: “For de er alle underlagt tiden og det der ikke kan forudses.” – Prædikerens 9:11.

Som forælder gør du selvfølgelig hvad du kan for at beskytte dit barn mod ting der kunne skade det. Men det er urealistisk at tro at man vil kunne beskytte sit barn mod alle de problemer der opstår.

Når du hjælper dit barn til at tackle svære situationer nu, for eksempel hvis han mister en ven, eller hvis en i familien dør,* vil han være meget bedre klædt på til at håndtere modgang som voksen, for eksempel hvis han bliver fyret eller får økonomiske problemer.

Når dit barn får kritik.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Hør på råd ... så du ender med at blive vis.” – Ordsprogene 19:20.

Konstruktiv kritik skal ikke betragtes som et angreb, men som en hjælp til at rette en forkert indstilling eller adfærd.

Når du lærer dit barn at tage imod kritik, gavner det jer begge. “Hvis børn altid bliver fritaget for konsekvenserne af deres fejl, vil de aldrig lære noget af dem,” siger en far der hedder John. “De kommer til at styre ind i det ene problem efter det andet, og du kan så bruge dit liv på at prøve at slukke alle de brande de starter. Det bliver uudholdeligt for både dit barn og dig.”

Hvordan kan du hjælpe dit barn til at få gavn af kritik? Hvis en lærer i skolen eller en anden giver dit barn kritik, må du modstå lysten til at sige at det var uretfærdigt. I stedet kunne du spørge:

- “Hvorfor tror du du fik kritik?”
- “Hvordan kan du blive bedre?”
- “Hvad vil du gøre næste gang du står i samme situation?”

Husk at konstruktiv kritik er nødvendig for at det kan gå dit barn godt både nu og i fremtiden.

* Se artiklen “Hvordan man kan hjælpe sit barn til at komme gennem sin sorg” i *Vagttårnet* for 1. juli 2008.

Er jeg et godt eksempel?

- Indrømmer jeg mine fejl, eller skyder jeg skylden på andre?
- Fortæller jeg om de fejl jeg har begået, og hvad jeg har lært af dem?
- Gør jeg nar af andre når de begår fejl?

Hvordan vi greb det an

“Vi skånede ikke vores børn for alle problemer eller beskyttede dem mod konsekvenserne af deres fejltrin. Da jeg selv var yngre, hjalp sådan nogle udfordringer mig til at vokse som menneske. Jeg synes at begge vores børn er blevet velfungerende og afbalancerede voksne, og jeg tror det er fordi vi ikke pakkede dem ind i vat og bomuld.” – Jeff.

“Når min kone og jeg begik fejl over for vores børn, sagde vi altid undskyld. Jeg synes at forældre skal fortælle om deres egne fejl og nedture for at understrege over for børnene at det er en del af livet.” – James.

NUMMER 4

HJÆLP DIT BARN TIL AT BLIVE ANSVARSBEVIDST

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE ANSVARSBEVIDST?

Folk der er ansvarsbevidste, er til at regne med. De gør det de skal, og de gør det til tiden.

Selv når børn er helt små, kan man begynde at lære dem at være ansvarsbevidste. "Når barnet er femten måneder, er det i stand til at hjælpe til, og når det er atten måneder, får det også lysten til det," står der i bogen *Parenting Without Borders*. "I mange lande begynder forældre at vise deres børn hvordan de kan hjælpe til, når børnene er mellem fem og syv år, og selvom de er små, kan de sagtens klare forskellige opgaver i hjemmet."

HVORFOR ER DET VIGTIGT AT VÆRE ANSVARSBEVIDST?

Udtrykket "boomerang-børn" beskriver unge der flytter hjemmefra og prøver at klare sig selv, men som flytter hjem til mor og far igen når der opstår problemer. Nogle gange sker det fordi den unge aldrig har lært at styre sin økonomi, holde et hjem eller leve op til hverdagens forpligtelser.

Derfor er det vigtigt at du forbereder dine børn på det ansvar der venter dem som voksne. "Hvis dine børn stadig er helt afhængige af dig når de bliver atten, vil de få noget af et chok når de bliver kastet ud i det virkelige liv," står der i bogen *How to Raise an Adult*.

HVORDAN MAN LÆRER SIT BARN AT VÆRE ANSVARSBEVIDST

Giv dit barn pligter.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Enhver flittig indsats fører noget godt med sig." – Ordsprogene 14:23.

Små børn elsker at lave ting sammen med deres forældre. Hvorfor ikke benytte dig af dette naturlige

START NU

Børn der lærer at være ansvarsbevidste, vil bedre kunne administrere deres liv som voksne

ge ønske og bede dine børn om at hjælpe til derhjemme?

Det er der nogle forældre der helst ikke vil. De tænker at fordi deres børn har så mange lektier for i skolen, ville det være synd for dem hvis de fik flere opgaver.

Men børn der får pligter derhjemme, vil sikkert klare sig bedre i skolen eftersom pligter lærer dem at tage ansvar for de opgaver de får. Bogen *Parenting Without Borders* siger desuden: "Hvis vi ignorerer vores børns ønske om at hjælpe til mens de er små, vil de få den holdning at det ikke er vigtigt at bidrage med noget ... De begynder også at forvente at alting bare bliver gjort for dem."

Som det citat viser, lærer pligter dine børn at bidrage i stedet for kun at modtage, at give i stedet

for kun at få. Når børn har pligter, føler de at de har en vigtig plads i familien, og at de har et ansvar.

Hjælp dit barn til at tage ansvar for sine fejl.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Hør på råd, og tag imod retledning, så du ender med at blive vis."
– Ordsprogene 19:20.

Hvis dit barn begår en fejl, for eksempel ved at ødelægge noget der tilhører en anden, så forsøg ikke at dække over det. Børn kan godt tåle at mærke konsekvenserne – i dette tilfælde at sige undskyld og måske erstatte det de har ødelagt.

Hvis dine børn tager ansvar for deres fejl, vil det lære dem

- at være ærlige og indrømme deres fejl
- ikke at skyde skylden på andre
- ikke at komme med dårlige undskyldninger
- at sige undskyld når det er nødvendigt

FORDELENE VED AT MÆRKE KONSEKVENSER

"Børn begår fejl, og når de gør det, er det vigtigt at forældrene husker at konsekvenser har en stor undervisende effekt," skriver lærer Jessica Lahey i magasinet *Atlantic*. "De bedste elever jeg har haft – dem der er mest tilfredse og klarer sig bedst i livet – har altid været dem der fik lov til at begå fejl, blev holdt ansvarlige for deres fejl og lod sig forme af dem."

Er jeg et godt eksempel?

- Er jeg flittig og punktlig, og har jeg styr på tingene?
- Ser mine børn mig ordne ting derhjemme?
- Indrømmer jeg mine fejl og undskylder når det er nødvendigt?

Hvordan vi greb det an

"Fra børnene var helt små, hjalp de mig med at lave aftensmad. Når jeg lagde vasketøj sammen, lagde de også noget af det sammen. Når jeg støvede af, støvede de også af. Det blev sjovt for dem at hjælpe til. De var bare glade for at være sammen med mig og lave det samme som mig. På den måde lærte de at være ansvarsbevidste." – **Laura**.

"Engang da vores søn ikke var ret gammel, fik jeg ham til at ringe til en af vores venner og sige undskyld fordi han havde været fræk over for hende. Gennem tiden har han måttet undskylde flere gange fordi han har sagt ting der godt nok var ærlige men ikke ligefrem venlige. Nu er han blevet god til at sige undskyld."

– **Debra**.

NUMMER 5

VÆRDIEN AF VOKSNES RÅD OG VEJLEDNING

HVILKEN ROLLE HAR VOKSNE I BØRNS LIV?

Børn har brug for voksne i deres liv som kan give dem råd og vejledning. Som forælder er du den bedst egnede til at påtage dig den rolle – det er faktisk dit ansvar. Men andre voksne kan også have en positiv indflydelse på dit barn.

HVORFOR ER DET VIGTIGT MED RÅD OG VEJLEDNING FRA VOKSNE?

I mange lande er børn ikke ret meget sammen med voksne. Tænk over følgende:

- Børn tilbringer en stor del af dagen i skolen, hvor der er langt flere børn end voksne.
- Mange børn kommer hjem til et tomt hus efter skole fordi begge forældre stadig er på arbejde.
- En undersøgelse har vist at børn i USA i alderen 8 til 12 i gennemsnit bruger omkring 6 timer om dagen på forskellige medier.*

Bogen *Hold On to Your Kids* siger: "Børn og unge søger ikke i samme grad råd og vejledning hos deres forældre, lærere eller andre voksne ... som hos deres jævnaldrende."

HVORDAN MAN GIVER RÅD OG VEJLEDNING

Brug tid sammen med dit barn.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Oplær barnet til at følge den vej han skal gå; så vil han ikke forlade den, selv når han bliver gammel." – Ordsprogene 22:6, fodnote.

* Ifølge undersøgelsen bruger teenagere næsten 9 timer om dagen på forskellige medier. De tal indbefatter ikke den tid de er online i skolen eller i forbindelse med lektier.

START NU

Et barn der får råd og vejledning af voksne, vil sandsynligvis blive mere moden og være i stand til at træffe gode beslutninger senere i livet

Børn vil naturligt søge råd og vejledning hos deres forældre. Eksperter mener at børn selv når de går ind i teenagealderen, egentlig hellere vil tage imod råd fra deres forældre end fra deres jævnaldrende. "Forældre vil fortsat være dem der har størst indflydelse på deres børns indstilling og opførsel i teenageårene og begyndelsen af voksenlivet," skriver professor i psykologi Laurence Steinberg i bogen *You and Your Adolescent*. Han tilføjer: "Teenagere er interesseret i hvordan du ser på tingene, og hvad du har at sige, også selvom de ikke vil indrømme det eller ikke er enige i det hele."

Eftersom dine børn har et naturligt ønske om at få råd og vejledning af dig, må du gøre hvad du kan for at opfylde det ønske. Brug tid sammen med

dem, og del dine synspunkter, værdier og erfaringer med dem.

Find en mentor til dit barn.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Den der vandrer med de vise, vil selv blive vis.” – Ordsprogene 13:20.

Kan du komme i tanke om en voksen som kunne være en god rollemodel for dit barn? Måske kunne du arrangere at de bruger noget tid sammen. Det betyder selvfølgelig ikke at du skal fralægge dig dit ansvar som forælder. Men en voksen som du stoler på, og som du ved ikke vil skade dit barn, kan opmuntre og støtte og på den måde bidrage med noget positivt til din opdragelse. Både som ung og som voksen havde Timotheus, der er omtalt i Bibelen, stor gavn af at være sammen apostlen Paulus, og Paulus glædede sig også over sit venskab med Timotheus. – Filipperne 2:20, 22.

Inden for de sidste hundrede år er afstandene mellem den nære del af familien blevet større eftersom det er blevet mere almindeligt at bedsteforældre, onkler, tanter og andre familiemedlemmer bor i forskellige dele af verden. Hvis det er tilfældet i jeres familie, så prøv at give dit barn mulighed for at være sammen med andre voksne der har egenskaber som du godt kunne tænke dig at dit barn får.

VÆRDIFULD TID SAMMEN MED VOKSNE

“Mine børn har haft mange forskellige voksne omkring sig i deres opvækst, og det har hjulpet dem til at se ting i et større perspektiv. For eksempel syntes de det var spændende at høre min mormor fortælle at da hun var barn, var hendes familie den første i nabolaget der fik elektrisk lys derhjemme. Hun forklarede at folk kom fra hele området bare for at stå i køkkenet og se lyset blive tændt og slukket. Hendes historie fik mine børn til at forstå hvor anderledes livet var i gamle dage, og gav dem større respekt for hende og andre der er kommet op i årene. Når børn ikke kun er sammen med jævnaldrende men også med voksne, bliver de bedre i stand til at se livet fra forskellige synsvinkler.” – Maranda.

Er jeg et godt eksempel?

- Er jeg en god rollemodel for mine børn?
- Viser jeg mine børn at jeg selv går til nogle med større erfaring for at få råd?
- Bruger jeg tid sammen med mine børn så de kan se hvor meget de betyder for mig?

Hvordan vi greb det an

“Nogle gange når jeg lige er midt i noget, siger min datter at hun gerne vil snakke med mig. Jeg ignorerer hende aldrig, men indimellem må jeg bede hende om at vente et par minutter så jeg kan koncentrere mig helt om det hun vil sige. Min kone og jeg prøver også at være gode eksempler for hende så hun kan se at vi selv lever efter de principper vi lærer hende.” – David.

“Da vi fik vores datter, besluttede min mand og jeg at jeg i stedet for at arbejde skulle gå hjemme og passe hende. Den beslutning fortryder jeg ikke. Hvis du skal kunne give dine børn gode råd og vejledning, er det super vigtigt at du er så stor en del af deres liv som muligt. Og endnu vigtigere: Du viser dine børn at du elsker dem.” – Lisa.

NUMMER 6

BEHOVET FOR MORALSKE RETNINGSLINJER

HVAD VIL DET SIGE AT HAVE GOD MORAL?

Mennesker med en høj moral har en klar opfattelse af hvad der er rigtigt og forkert. Deres norm for god moral er ikke baseret på hvordan de lige har det i en bestemt situation, men bygger derimod på et urokkeligt sæt af principper der hjælper dem til at gøre det rigtige – selv når andre ikke ser det.

HVORFOR ER DET VIGTIGT MED MORALSKE RETNINGSLINJER?

Børn bliver bombarderet med forvrængede holdninger til hvad der er rigtigt og forkert, enten fra dem de går i skole med, gennem den musik de lytter til, eller de film og tv-programmer de ser. Af den grund kan de komme til at tvivle på de normer og værdier de har lært.

Den udfordring er især stor i teenageårene. Bogen *Beyond the Big Talk* siger at når den tid kommer, er det vigtigt at de "forstår hvor massivt et pres de er udsat for fra deres jævnaldrende og medierne til at skulle være populære og accepterede, og de er nødt til at lære at træffe beslutninger der harmonerer med deres egne værdier, også selvom det betyder at de skal gøre det modsatte af deres venner". Det er altså tydeligt at forældre må begynde den moralske oplæring *inden* barnet bliver teenager.

HVORDAN DIT BARN FÅR GOD MORAL

Giv dem et sæt gode normer.

PRINCIP FRA BIBELEN: "Modne mennesker ... har brugt deres evne til at tænke så den er blevet trænet og de er i stand til at se forskel på rigtigt og forkert." – Hebræerne 5:14.

- **Forbind handlinger med god eller dårlig moral.** Brug situationer fra hverdagen til at fremhæve

START NU

Børn der ser deres forældre udvise god moral, vil have større sandsynlighed for selv at gøre det rigtige, også når andre ikke ser dem

kontraster: "Det her er ærligt; det der er uærligt." "Det her er loyal; det der er illoyalt." "Det her er kærligt; det der er ukærligt." Med tiden vil dit barn kunne se sammenhængen mellem moral og handlinger.

- **Vis hvad der ligger til grund for dine normer.** Du kunne for eksempel spørge: "Hvorfor er det altid bedst at være ærlig?" "Hvorfor kan løgn ødelægge venskaber?" "Hvorfor er det forkert at stjæle?" Hjælp på den måde dit barn til at udvikle en klar forståelse af hvad der er rigtigt og forkert.
- **Fremhæv fordelene ved at have en god moral.** Du kunne sige: "Hvis du er ærlig, vil andre stole på dig," eller: "Hvis du er venlig, vil folk kunne lide at være sammen med dig."

Gør en høj moral til en del af din families identitet.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Bliv ved med at bedømme hvilken slags mennesker I selv er.” – 2. Korinther 13:5.

- Jeres familie bør være kendetegnet af en høj moral så I kan sige:

“I vores familie lyver vi ikke.”

“Vi slår ikke andre eller råber ad dem.”

“Vi taler ikke ondt eller nedsættende til andre.”

Dit barn vil forstå at jeres moralske retningslinjer ikke bare er nogle regler de skal følge, men at de er en del af jeres families identitet.

- Udnyt de situationer der opstår i hverdagen, til at tale med dit barn om familiens værdier. Du kunne sammenligne jeres værdier med dem der bliver fremholdt i tv og i skolen. Stil spørgsmål som: “Hvad ville du have gjort?” “Hvordan ville vi som familie have håndteret det her?”

Byg videre på deres moralske fundament.

PRINCIP FRA BIBELEN: “Bevar en god samvittighed.” – 1. Peter 3:16.

- **Ros en god opførsel.** Når dit barn gør det rigtige i en bestemt situation, så ros ham og forklar hvorfor det han gjorde, var godt. For eksempel kan du sige: “Jeg er stolt af dig fordi du var ærlig.” Hvis dit barn fortæller at han har gjort noget forkert, så ros ham for at han indrømmer det, før du irrettesætter ham.
- **Korriger en dårlig opførsel.** Hjælp dine børn til at tage ansvar for deres handlinger. Forklar dem hvad de har gjort forkert, og hvordan deres opførsel afviger fra familiens værdier. Nogle forældre synes det er synd at deres børn skal være kedede af det over noget de har gjort, og holder sig derfor tilbage fra at korrigere dem. Men når du konfronterer dine børn med deres forkerte opførsel, hjælper du dem til at udvikle en samvittighed der fungerer.

Du kan læse mere om børneopdragelse ved at gå ind på jw.org eller scanne koden.

Er jeg et godt eksempel?

- Kan mine børn se at det jeg gør og siger, harmonerer med de værdier vi har som familie?
- Er min ægtefælle og jeg enige om hvilke værdier vores børn skal have?
- Afviger jeg nogle gange fra familiens værdier og undskylder det med at sige eller tænke “Det er okay når man er voksen”?

Hvordan vi greb det an

“Vi brugte det andre havde oplevet, til at understrege fordelene ved en god moral og sammenlignede konsekvenserne af gode beslutninger med konsekvenserne af ukloge beslutninger. Når vores børn fortalte os om en af deres jævnaldrende som havde truffet et dårligt valg, snakkede vi med dem om det så de ikke begik samme fejl.” – **Nicole.**

“Da vores datter var lille, fortalte vi hende altid at hun havde to muligheder: at gøre det rigtige eller at gøre det forkerte. Samtidig forklarede vi hvad konsekvensen af hver mulighed ville blive. Det lærte hende at tage beslutninger, og det er en vigtig ting at lære, for vi skal jo tage beslutninger hele livet igennem.” – **Yolanda.**

MERE HJÆLP TIL FORÆLDRE

Som du sikkert har lagt mærke til, er rådene i dette blad baseret på Bibelen. Den indeholder de bedste råd til et godt liv for hvert enkelt familie-medlem, og principperne i den kan forbedre ens dømmekraft og fornuft. – Ordsprogene 1:1-4.

BIBELN SVARER OGSÅ PÅ LIVETS STORE SPØRGSMÅL, FOR EKSEMPEL:

- Hvad er meningen med livet?
- Er det Gud der er skyld i vores problemer?
- Hvad sker der når man dør?

Vi vil gerne opfordre dig til at undersøge Bibelen så du kan få svar på disse og andre spørgsmål. Se filmen *Hvorfor studere Bibelen?* Scan koden, eller gå ind på jw.org.

Dette blad og tidligere numre kan downloades gratis

Bibelen findes online på over 150 sprog

Gå ind på jw.org eller scan koden

9192-D
191014